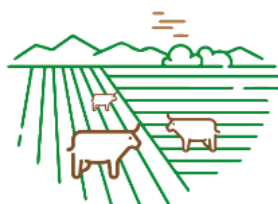

**Procés participatiu per a l'elaboració del Pla Estratègic
de la Ramaderia Extensiva de Catalunya 2021 - 2030**

Sessió territorial 8 – Alt Pirineu i Aran (II)

RESUM DE LES APORTACIONS

Rialp, 11 de novembre de 2021

**Pla Estratègic
per la ramaderia
extensiva
a Catalunya
2021-2030**

Índex

1. INTRODUCCIÓ	4
2. DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ	5
3. ASSISTENTS	6
4. TERRITORIALITZEM EL DIAGNÒSTIC	6
5.1. SOBRE LA BAIXA RENDIBILITAT ECONÒMICA	6
5.2. SOBRE LA FALTA DE TEIXIT ASSOCIATIU	7
5.3. SOBRE LA FALTA DE RELLEU GENERACIONAL	7
5.4. SOBRE EL CONFLICTE AMB LA FAUNA SALVATGE	7
5.5. SOBRE L'APLICACIÓ DE LA PAC	8
5.6. SOBRE L'ESTRICTA NORMATIVA HIGIÈNICO-SANITÀRIA	8
5.7. SOBRE LA DIFICULTAT D'ACCÉS ALS RECURSOS	8
5.8. SOBRE EL DESCONeixEMENT DEL SECTOR PER PART DE LA POBLACIÓ CIVIL	9
5.9. SOBRE LA MANCA DE FORMACIÓ	9
5.10. ALTRES	10
6. PRIORITZACIÓ DE LES PROBLEMÀTIQUES	11
7. PROPOSTES PER EIXOS	12
7.1. EIX 1. PRODUCCIÓ RAMADERA SOSTENIBLE	12
7.2. EIX 3. GESTIÓ DEL TERRITORI	14
7.3. EIX TRANSVERSAL 1. PARTICIPACIÓ I GOVERNANÇA	14
7.4. EIX TRANSVERSAL 3. GENERACIÓ DE CONEIXEMENT I INNOVACIÓ	15

1. Introducció

El Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural ha promogut la redacció d'un document de treball anomenat "**Bases per al desenvolupament d'un Pla Estratègic de la Ramaderia Extensiva a Catalunya 2021-2030**".

El document recull un primer **esborrany** tècnic de per on pot anar el futur Pla Estratègic i un **diagnòstic preliminar** sobre la situació de la ramaderia extensiva a Catalunya. També incorpora els criteris de **disseny d'un ampli procés de participació** i algunes **accions** que dins d'un programa pilot ja es podrien posar en marxa durant el 2021.

Al llarg del 2021, concretament passat l'estiu, s'ha **impulsat un procés participatiu per contrastar el document i millorar-lo** en tots aquells aspectes que se'ls hagi pogut passar per alt a l'equip redactor.

El procés participatiu es va iniciar el 20 de setembre amb una sessió informativa (es pot visualitzar la gravació de la sessió al següent enllaç: <https://participa.gencat.cat/processes/PEREC/f/3273/>).

Aquest informe recull resum les aportacions fetes durant la vuitena sessió territorial, en aquest cas, la segona de les dues corresponents a l'Alt Pirineu i Aran i que es va celebrar a Rialp. Els resultats d'aquesta sessió es complementaran amb les aportacions rebudes a través d'un qüestionari on line, la sessió de diagnòstic i la resta de les sessions territorials.

2. Desenvolupament de la sessió

Aquesta sessió de treball va tenir lloc el dia **11 de novembre de 2021, de 19 a 21.30 hores**, a Rialp, al Salon de les antigues escoles.

Els objectius d'aquesta sessió eren, bàsicament, els següents:

- Contrastar i completar el diagnòstic en clau territorial.
- Prioritzar les problemàtiques.
- Proposar possibles mesures .

Per assolir aquests objectius, es va seguir aquest **ordre del dia**:

19.00 - Presentació i benvinguda.

I PART

19.10 - Debat: “Territorialitzem el diagnòstic” - Plenari

20.10 - Priorització dels problemes.

II PART

20.20 - Propostes per eixos – En grups

20.40 - Debat plenari sobre les possibles mesures i per explorar el grau d'acord

21.25 - Properes passes – Nominació de les persones enllaç.

21.25 - Cloenda.

3. Assistents

Van assistir un total de **19 persones**, 6 del sector ramader, 7 de l'Administració, 2 d'altres àmbits i 4 de l'organització.

Núria Fontanet, coordinadora del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural a l'Alt Pirineu i Aran, va donar la benvinguda. Per part de l'organització, van acompanyar la sessió **María Diaz de Quijano** i **Laia Batalla**, de l'Escola de Pastors de Catalunya. La conducció de la sessió la van realitzar **Xavier Carbonell** i **Mar Fábregas** (de l'equip d'Arc Mediació Ambiental).

4. Territorialitzem el diagnòstic

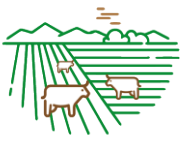
Es va lliurar a totes les persones assistents un document amb una síntesi del diagnòstic de la ramaderia extensiva a Catalunya, com a punt de partida pel debat. Aquesta síntesi s'adjunta com **annex 1**. Es va fer la següent pregunta:

Quins problemes són determinants per tirar endavant l'activitat de ramaderia extensiva a l'Alt Pirineu i Aran?

Durant el debat sobre el diagnòstic, es van fer les següents aportacions:

5.1. Sobre la baixa rendibilitat econòmica

- Poc poder per poder intervenir en els preus.
- Les Inversions que s'han de fer son molt grans però a més, els costos financers també ho son, en part perquè es comencen a cobrar les subvencions després de molt de temps.
- Els cicles productius són molt llargs, i per això, es tarda molt fins que obtens els beneficis de la venda del producte.
- Producte, en general, poc valorat.

- Els ramats són molt grans i requereixen mà d'obra qualificada, que comporta elevats costos de contractació.
- Manca personal tècnic per assessorar i cercar ajuts, que també pugui ser interlocutor amb l'administració.

5.2. Sobre la falta de teixit associatiu

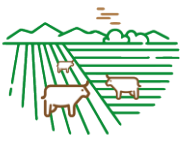
- Manca organització del sector i d'autonomia. Aquesta dèbil governança provoca una escassa capacitat de decisió.
- Hi ha un cert cansament a l'hora de participar, ja que no es veu que es tingui en compte les aportacions.
- Manca d'acompanyament tècnic a les associacions.
- Es constata la necessitat de generar estructures associatives que puguin representar al territori. També per reduir costos i realitzar compres comunes.

5.3. Sobre la falta de relleu generacional

- Aquesta professió, especialment en aquestes zones de muntanya, té molta exigència en temps, que no sempre resulta atractiva en comparació amb altres feines.
- Hauria de ser el propi sector el que valori la continuïtat de la explotació, afavorint el relleu. Caldria conscienciació en aquest sentit i un acompanyament de l'administració.

5.4. Sobre el conflicte amb la fauna salvatge

- Danys directes de la fauna cinegètica (porcs senglars i cabirols principalment) als conreus. A més de la pèrdua de producció derivada, també està provocant que hi hagi gent que deixa de llaurar els camps i que cada vegada hi hagi menys superfície per declarar a la PAC, incrementant el dèficit que ja pateix el Pirineu.
- Interferències amb els animals de companyia que porten visitants i turistes, en part degut a la falta de coneixement sobre la importància de portar els gossos lligats.
- Danys directes i indirectes provocats pels grans carnívors (os i llop).
- Descontrol poblacional de la fauna salvatge.
- Transmissió de malalties (tuberculosi).

5.5. Sobre l'aplicació de la PAC

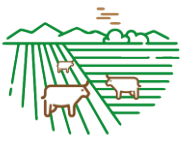
- Manca de base territorial, lligada als drets i ajuts de la PAC. Donat que els ajuts estan lligats a superfície (en comptes de vincular-la al número de caps d'animals), s'ha anat acaparant terres per poder justificar els ajuts, impossibilitant el relleu generacional. Cada vegada les finques són més grans, ja que les explotacions que tanquen, les venen a ramaders que ja en tenen terres.
- El coeficient d'admissibilitat de terres de pastura no permet considerar com elegibles els terrenys arbrats, disminuint encara més la viabilitat de les explotacions que aprofiten aquest sotabosc.

5.6. Sobre l'estricta normativa higiènic-sanitària

- Impediments per construir quadres per poder tancar temporalment (durant els mesos de rigorós hivern) els ramats. En general, es deriva de les normatives urbanístiques i relatives a la gestió de les aigües i el paisatge. Amb el Pla de l'Alt Pirineu i Aran es va intentar modificar, però no va ser possible.
- Complexitat burocràtica. Es posa com exemple el GTR per dir que les plataformes són poc àgils i poc intuïtives.
- Les tasques administratives són molt elevades i fan que les explotacions (especialment quan es tracta d'explotacions familiars o d'una sola persona) tinguin una sobrecàrrega de treball.
- Els ajuts suposen una part elevada dels ingressos de les explotacions i existeix el risc de perdre tot l'ajut per un error administratiu.
- En el cas de la ramaderia ecològica, les normatives es deriven de normatives del nord d'Europa i es considera que s'hauria de ser més curós en l'adaptació a les característiques del sud.
- **En clau de proposta:**
 - Seria bo que hagués una persona dinamitzadora territorial, que acompanyés als ramaders no només en el moment d'incorporar-se a l'activitat.

5.7. Sobre la dificultat d'accés als recursos

- Degut als problemes identificats en els altres apartats (danys de la fauna salvatge sobre els cultius, coeficient d'admissibilitat,...), cada vegada es disposa de menys terra de conreu.

- Competència del recurs amb la fauna salvatge.
- Encariment de la producció degut a la crisi dels combustibles.
- Donat que la terra no està qualificada com a sol agrari, qualsevol altre ús (camp de golf, ús urbanístic,...) és prioritari. Això està dificultant el relleu generacional.
- Elevats costos de transport.
- Cobertura d'internet deficient, que encara dificulta més l'ús de les aplicacions administratives (com ara el GTR).
- **En clau de proposta:**
 - Banc de terres.

5.8. Sobre el desconeixement del sector per part de la població civil

- conflicte rural-urbà.
- Falta de reconeixement de l'activitat i de la singularitat productiva d'aquest territori per part de la societat i de l'administració local.
- **En clau de proposta:**
 - Implicació de l'administració local, que podria fer ordenances relatives a la ramaderia extensiva que poguessin donar una certa prioritat a l'activitat davant d'altres usos.

5.9. Sobre la manca de formació

- No resulta fàcil trobar mà d'obra qualificada.
- Manca d'oferta de formació específica en ramaderia extensiva. S'explica que, excepte l'escola de pastors, les formacions oficials semblen més orientades a altres models d'agricultura i ramaderia.
- A més de les formacions obligatòries, existeix una ampla oferta formativa, però no sempre es cobreix. S'hauria d'analitzar a què es deu aquesta situació. Entre altres raons s'apunta la sobrecàrrega de treball (que impedeix assistir a les formacions existents i que no compensa suficientment amb les ganys d'incrementar els coneixements).
- Caràcter privat de l'escola de pastors.
- **En clau de proposta:**
 - Equiparació de l'escola de pastors amb les escoles agràries.

5.10. Altres

- Afeccions degudes al canvi climàtic (llargs períodes de sequera, p.ex.).
- Manca de transferència dels resultats de la recerca sobre ramaderia extensiva. S'estan fent molts projectes però no arriben al sector.
- Conseqüències negatives sobre la biodiversitat de la progressiva desaparició de la ramaderia extensiva.
- Els imports de les pensions de jubilació son molt baixos.
- **En clau de proposta:**
 - Assegurances agràries vinculades als efectes del canvi climàtic, encara que s'hauria de veure com adaptar-les a la realitat climàtica actual.
 - Cerca de tècniques agronòmiques per a ser més resilients davant el canvi climàtic.

6. Priorització de les problemàtiques

Les persones participants van valorar cadascuna de les 9 agrupacions de problemàtiques a través d'una aplicació mòbil. Els resultats apareixen a continuació.

Priorització dels problemes...

Mentimeter

16

7. Propostes per eixos

María Diaz de Quijano, de l'Associació Rurbans-Escola de Pastors de Catalunya, va presentar l'estructura i continguts dels eixos proposats i es va adjuntar un document de treball, amb els objectius específics de cadascun dels eixos (annex 2).

Posteriorment, es va deixar una estona per a que, en petits grups, desenvolupessin propostes concretes d'actuacions o mesures a encaixar dins dels diferents eixos. A continuació apareixen les propostes generades en petits grups i en plenari.

7.1. Eix 1. Producció ramadera sostenible

1. Millora de les assegurances agràries per adequar-les a la realitat climàtica actual

El sistema de mesura dels sinistres s'hauria d'adequar més a la realitat climàtica actual (p.ex. hauria de preveure la sequera de les pastures i que no es fessin els càlculs basant-se només en les lectures del satèl·lit).

2. Regulació dels bancs de terres, per facilitar l'accés a nous pagesos o relleu generacional i minimitzant els canvis d'usos

Es tractaria de regularitzar un sistema de bancs de terres, que limiti l'acaparament de les terres i faciliti l'accés per a nous pagesos o relleu generacional. Si la terra té un ús agrícola, es planteja que aquesta regularització hauria d'intentar mantenir aquest ús, per tal de poder seguir sent treballada, en comptes de prioritzar altres usos. Seria una manera de minimitzar l'especulació.

3. Pedagogia, regulació, control i gestió dels danys per gossos als ramats

Es tractaria de buscar una solució als danys que els animals de companyia (gossos) provoquen sobre els ramats, també des de la pedagogia (fent veure les

conseqüències d'una gestió inadequada dels animals de companyia i mascotes en el medi rural).

4. Control de la fauna salvatge a través de l'acompliment dels plans d'aprofitament cinegètic

5. Divulgació i aplicació de tècniques agronòmiques regeneratives que incrementin la resiliència de les explotacions davant del canvi climàtic

6. Suport explícit a la ramaderia extensiva, sense que estigui vinculat a les compensacions pels danys de fauna salvatge

7. Ajuts a la contractació de personal

Ajuts a la contractació de personal, en forma de subvencions o de beneficis fiscals. Permetria una millor qualitat de vida dels ramaders, una millor gestió de les explotacions i un increment de població en el medi rural.

8. Creació d'un ajut estable per a explotacions que treballin en zones de grans carnívors.

Es proposa que es creï, dins el PDR una línia d'ajuts vinculades al fet d'estar en zona amb grans carnívors (per predació o pel fet de desenvolupar la seva activitat en zona de grans carnívors).

9. Suport explícit a la ramaderia extensiva, sense que estigui vinculat a les compensacions pels danys de fauna salvatge

Similar a la mesura 6, es proposa dissociar les ajudes d'acompanyament i suport al sector pastoral transhumant (millora/construcció de cabanes, contractació de pastors, infraestructures, abeuradors,...) de les reintroduccions de grans carnívors.

7.2. Eix 3. Gestió del territori

10. Adaptació normativa urbanística per poder construir granges semiextensives.

7.3. Eix Transversal 1. Participació i governança

11. Creació d'una aplicació mòbil on es pugi votar decisions importants que afectin al sector de la ramaderia extensiva

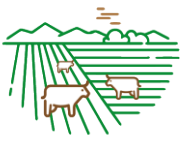
Aplicació mòbil o similar per poder votar certes decisions per part del sector de la ramaderia extensiva, de forma digital (governança), amb una base feta per tècnics i experts.

12. Consolidació de places tècniques a les associacions de ramaders

Consolidació de places de tècnics de les associacions ramaderes, per dinamitzar el sector, cercar subvencions i projectes, treballar amb l'administració i ajudar a la transferència tecnològica

13. Aplicació de normes de gestió i ús de les pastures, a través de la creació de juntes de pasturatge

Es tractaria d'analitzar la fórmula per aplicar normes de pasturatge a les unitats pastorals de muntanya. Una via podria ser a través de la creació de juntes de pasturatge, que prenguessin decisions orientades a la millora de pastures i ecosistemes o a evitar conflictes entre ramaders.

7.4. Eix Transversal 3. Generació de coneixement i innovació

14. Transferència tecnològica cap al sector

Creació d'equips interdisciplinaris que permetin lligar recerca i projectes europeus al ramader, no condicionats per la feina burocràtica dels papers de la PAC

15. Canvi dels formats de les formacions, amb continguts més visuals i atractius.

16. Una escola de pastors autònoma i amb el finançament necessari

17. Increment del coneixement sobre les alternatives per agilitzar les cremes controlades

Es constata que actualment, per tal de poder fer cremes controlades cal un desplegament de recursos molt elevat i en ocasions sobredimensionat. Encara que es confirma que és necessari fer-ho així, es podria investigar si hi ha maneres per agilitzar-les.

18. Capacitació professionals per acompanyar la transició agroecològica cap a un model més adaptat al canvi climàtic

Capacitar professionals per a que acompanyin un canvi de model agroecològic que sigui més adaptat al canvi climàtic.

19. Elaboració d'un glossari amb definicions precises sobre aspectes relacionats amb la ramaderia extensiva

11 de novembre de 2021